

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Γράφει ο Δρ Βασίλης Αδραχτάς → Τηλ: 0431262823 → mousaiostheotrelas@yahoo.com.au

Για μία πολιτική της γλώσσας

Την Κυριακή 22 του παρελθόντος μηνός, είχα την τιμή και την χαρά να είμαι εις εξ εκείνων που είχαν επιφορτιστεί με το έργο της παρουσίασης του πλέον πρόσφατου πονήματος του ομότιμου καθηγητού Γεωργίου Καναράκη υπό τον τίτλο «Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες». Η εκδήλωση στο πλαίσιο της οποίας ανέπτυξα τις σκέψεις μου έλαβε χώρα στην κεντρική αίθουσα της ΑΗΕΡΑ και υπήρξε εξαιρετικά επιτυχής τόσο εξ οπτικής παρουσίας του ομογενειακού κοινού όσο και εξ οπτικής των όσων εν γένει διατυπώθηκαν για το βιβλίο του καθηγητή από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Χ. Δαφράνο και την Λέκτορα του Πανεπιστημίου της ΝΝΟ Δρ Ε. Δελγιάννη. Από την πλευρά μου εστίασα σε δύο βασικά σημεία, τα οποία θα ήθελα να αναπτύξω περαιτέρω σ' αυτή τη σελίδα.

Υπάρχουν πράγματα που όταν συμβαίνουν δεν τους δίνει κανείς τη δέουσα σημασία. Ακόμα κι όταν είναι μεγάλης κλίμακας και όλοι φαίνονται να αντιλαμβάνονται την μακροσκοπική τους δυναμική και σπουδαιότητα, η πραγματική τους δραστηριότητα διαφεύγει των δυνατοτήτων της αντίληψής μας. Ο λόγος είναι κατά βάση απλός: δεν κατέχουμε το μέλλον... και κυρίως το μέλλον που κρύβεται στην προοπτική των χιλιετιδών. Ένα από αυτά τα φαινόμενα που επαληθεύει περίτρανα τα ανωτέρω είναι η ιστορία της ελληνικής γλώσσας. Όλοι, ειδικό και μη, επισημαίνουν την αλήθεια ότι σε κάποια φάση του χωροχρονικού της αναπτύγματος η Ελληνική έγινε lingua franca, γλώσσα όχι μιας περιορισμένης τοπικότητας αλλά μιας συνεχώς διευρυνόμενης οικουμένης. Το ζήτημα, όμως, δεν τελειώνει εκεί. Τουναντίον, αυτό είναι το σημείο από το οποίο ξεκινά το

πραγματικό ζήτημα. Και καλώς ή κακώς το πραγματικό ζήτημα αναδύθηκε και μπορούμε να το ψηλαφήσουμε μονάχα μετά από 2.000 χρόνια, τουτέστιν σήμερα που βιώνουμε τις συνέπειες του φαινομένου που είθισται να αποκαλούμε «παγκοσμιοποίηση». Στον κόσμο του σήμερα που είναι παγκόσμιος ή, για να είμαστε ακριβέστεροι, γίνεται κάθε μέρα όλο και πιο παγκόσμιος, τι είναι αυτό που θεμελιώνει την παγκοσμιότητα; Ποια είναι εκείνη η συνθήκη που καθιστά δυνατή την παγκοσμιότητα του κόσμου; Είναι ο τρόπος που λειτουργεί η διεθνής πια και ανοικτή οικονομία του νεοφιλελευθερισμού; Είναι η διάχυση και ο ταυτόχρονος συγκερασμός πολιτισμικών στοιχείων από κάθε γωνιά του πλανήτη; Η είναι το πλέον θεμελιακό γεγονός των κοινών γλωσσικών δομών που επιτρέπουν στους πάντες να επικοινωνούν –στον αναγκαίο κάθε φορά βαθμό– μεταξύ τους;

Ο αείμνηστος γλωσσολογικός φιλόσοφος του 20ου αιώνα Λουδοβίκος Βίγκενσταϊν είχε διατυπώσει την εξής περίφημη ρήση: «τα όρια της γλώσσας μου δηλώνουν τα όρια του κόσμου μου». Τα όρια του κόσμου μας σήμερα είναι τα ακρότατα όρια, μιας και δεν υφίσταται πια παρά μόνο υποκειμενική και όχι αντικειμενική διαφορά ανάμεσα στον κόσμο μου και στον κόσμο σου. Αυτό, με βάση την παραπάνω ρήση, συνεπάγεται ότι ο παγκόσμιος κόσμος μας προϋποθέτει και συνεπάγεται μία γλώσσα –ή έστω κάποιες θεμελιώδεις γλωσσικές δομές– που τον καθιστούν δυνατό και νοητό. Ποιες είναι αυτές; Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα θα πρέπει να γενεαλογήσουμε την παγκοσμιοποίηση, θα πρέπει δηλαδή να δούμε ιστορικά από πού κρατάει και πώς έχει προκύψει. Το λοιπόν, η παγκοσμιοποίηση δεν είναι ένα πρόσφατο σχετικά φαινόμενο, αλλά μία δυναμική που ενεργείται χιλιετίες

ώρα πέρα από το τοπικό στο διατοπικό, από το διατοπικό στο περιφερειακό, από το περιφερειακό στο διεθνικό, από το διεθνικό στο Ευρωπαϊκό και από το Ευρωπαϊκό στο παγκόσμιο. Αν τώρα θέλουμε να ανιχνεύσουμε αυτήν την πορεία στο καθαρά γλωσσικό πεδίο, τότε είμαστε υποχρεωμένοι να δεχθούμε ότι δομές από μία μόνο γλώσσα επέτρεψαν σταθερά και σταδιακά την εμπέδωση αυτών των ιστορικών φάσεων. Και οι δομές αυτές είναι οι δομές της Ελληνικής, η οποία από γλώσσα του Αιγαίου έγινε γλώσσα της Μεσογείου και από γλώσσα της Μεσογείου έγινε γλώσσα της Αυτοκρατορίας και από γλώσσα της Αυτοκρατορίας έγινε το γλωσσικό κοίτασμα που διαμόρφωσε τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, ο οποίος με τη σειρά του την διέδωσε παγκόσμια. Υπ' αυτήν την έννοια και μόνο μπορεί κανείς να καταλάβει αυτό που γράφεται στο βιβλίο του καθηγητή Καναράκη –όχι από τον ίδιο, αλλά από εξέχοντες συνεργάτες του τόμου– ότι σήμερα πίσω και πέρα από τις γλώσσες μας λειτουργεί ένα «κρυπτοελληνικό» υπόβαθρο.

Φτάνουμε ως εκ τούτου στο έτερο ζήτημα που θέλω να εξετάσω: όχι μόνο η ιστορία της Ελληνικής σηματοδοτεί την ιστορία της παγκόσμιας ενοποίησης που βιώνουμε στις μέρες μας, αλλά ταυτόχρονα είναι ο σιωπηρός και ανεπαίσθητος παράγοντας που ζωογονεί δημιουργικά και ανανεωτικά πλείστες όσες γλωσσικές δομές. Λεξιλογικά, συντακτικά και σημασιολογικά η ελληνική γλώσσα έχει γίνει ο καταλύτης της διαμόρφωσης της Αγγλικής, για παράδειγμα, η οποία είναι η σύγχρονη lingua franca. Αυτό πολύ απλά σημαίνει ότι, εκόντες άκοντες, συνειδητά ή ανεπαίσθητα, καλώς ή κακώς, όταν σήμερα μιλάμε Αγγλικά –εννοώ Αγγλικά και όχι ψευδοαγγλικά– τότε κοινωνούμε εν τινι μέτρω του ελληνικού πνεύματος

και των ελληνικών κριτηρίων πρόσληψης του πραγματικού. Υπ' αυτήν την έννοια και με άλλο πολιτικό πρόσημο μπορούμε να ισχυριστούμε ότι WE ARE ALL GREEKS! Όχι αμυντικά, γιατί δυνάμει βρισκόμαστε όλοι στη δεινή θέση –οικονομικο-κοινωνική– που βρίσκεται η Ελλάδα και επομένως πρέπει να είμαστε αλληλέγγυοι στους Ελλαδίτες (κάτι σαν προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε), αλλά επιθετικά, διότι τα γλωσσικά θραύσματα του Ελληνικού μας έχουν βρει όλους στο μυαλό, που θα πει στον τρόπο του σκέπτεσθαι και του πράττειν (δες φιλοσοφία, επιστήμη, πολιτική), και συνεπώς πορευόμαστε σε ατραπούς που οι τροχιές τους προδιαγράφηκαν –ποιος ξέρει για πόσους αιώνες ακόμα;– στα νερά, τα βράχια και τη λαμπρόδα του Αιγαίου ή, όπως θα έλεγε ο μακαριστός Λιαντίνης, στην ελληνίδα φωτονερόπετρα. Ε και λοιπόν;

Για όσους δεν το καταλαβαίνουν το κάνω λιανά. Το βιβλίο που επιμελήθηκε ο καθηγητής Καναράκης και στο οποίο η πλειονότητα των συγγραφέων είναι επιστήμονες γλωσσολόγοι μη ελληνικής καταγωγής μπορεί να διαβαστεί πολιτικά ως εξής. Όλοι μας, Έλληνες και μη Έλληνες, ανήκουμε στην ελληνική γλώσσα, αφού για χιλιετίες τώρα μέσα σ' αυτήν είναι που «ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν». Με άλλα λόγια, η Ελληνική μας ενώνει, δεν μας χωρίζει. Μας διακρίνει αδιακρίτως. Επικαλούμενοι την Ελληνική, αυτό που εν τέλει επικαλούμαστε είναι οι πλέον μύχιες από τις σχέσεις όχι καλής γειτονίας, αλλά πνευματικής συγγενείας που έχουμε μεταξύ μας. Κοντολογίς, υπάρχει, παρακαλώ, κανένας στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας που να το νιώθει ως Υπουργείο Ελληνικής Γλώσσας; Αν ναι, τότε υπάρχει ελπίς κάποτε να λάβουμε τη θέση που μας αξίζει στην κοινωνία των εθνών...

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Ελληνική Ακαδημία της ΑΗΕΡΑ υπό την επωνυμία ΠΑΙΔΕΙΑ έχει αρχίσει το πρόγραμμα των μαθημάτων της στην ελληνική γλώσσα. Για τους ενήλικες λειτουργούν τα εξής τμήματα: Νέα Ελληνικά Μέσου Επιπέδου, Τρίτη 6-8μμ. Νέα Ελληνικά Βασικού Επιπέδου, Σάββατο 5-7μμ. Αρχαία Ελληνικά Μέσου Επιπέδου, Δευτέρα 7-9μμ. Αρχαία Ελληνικά Βασικού Επιπέδου, Πέμπτη 7-9μμ. Για τους μαθητές HSC λειτουργούν από Δευτέρα έως Πέμπτη 5-7 μμ τμήματα στα Νέα Ελληνικά (Year 11 και 12) και στην (Αρχαία) Ιστορία (Year 11 και 12). Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με τον Δρ Β. Αδραχτά στο 0431262823.

Ο 'θησαυρός' της ελληνικής παροικίας

Ένα βιβλίο για όλη την οικογένεια

Για να αποκτήσετε το δικό σας «Παροικιακό Θησαυρό» επικοινωνήστε με την Άννα Αρσένη 0411 240 958 ή το Γιώργο Χιώτη 0413 213 377

